

GOUVERNEMENT VAN CURAÇAO

DEPARTEMENT ~~ACCOUNTANTSDIENST~~
SOCIALE EN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan Zijne Excellentie

den Gouverneur van Curacao

A l h i e r.

Inge-
Volgn^o. OCT 28 1943
007/0106

Uw nummer (letter):

Uw brief van:

Ons nummer:

8 0 1 7

Onderwerp:

G E H E I M

Willemstad, 9 October 1943

Bijlagen:

G. S. No. 8017 dd. 28-9-1943

Teneinde in staat te zijn Uwer Excellentie te berichten inzake de verschillende artikelen in de Venezolaansche Pers betreffende de behandeling van Venezolaansche arbeiders bij de C.P.I.M., heb ik een onderzoek dienaangaande ingesteld.

Op 6 dezer had ik een onderhoud met de Directie van genoemde Mij. - met name met den heer Troost - welke mij het navolgende mededeelde:

1o. De voeding in de kampen is voor Surinamers, Columbiaanen, Venezolanen en Portugeezen gelijk. Voor het bereiden der menu's worden de beste grondstoffen gebruikt en klachten over het eten komen dan ook alleen voor bij eenlingen, die over alles ontevreden zijn.

2o. Voor allen wordt f. 5,30 per week voor voeding in rekening gebracht. Het is absoluut onwaar dat Venezolanen f. 7,-- per week in rekening zou worden gebracht en anderen f. 5,--. Er is wel een menu van f. 6,90 per week doch dit is speciaal voor Britsche vakarbeiders, die een andere samenstelling van het eten hebben. De Mij. legt op deze voeding ± f. 3,-- per week per arbeider toe. Het eten van de Mij.-keuken is niet verplichtend.

3o. De

Gelieve bij beantwoording datum en nummer te vermelden en in elken brief slechts F.N. onderwerp te behandelen.

30. De eet- en woongelegenheden is voor Columbianen, Venezolanen en Portugeezen gelijk, voor Surinamers is deze beter en meer geriefelijk. De heer Troost gaf toe dat op dit punt wel een en ander te verbeteren valt. De woongelegenheden zijn oud, klein en niet smaakvol en men wil daarin verbetering brengen. De recreatie zaal is donker, onaantrekkelijk en geeft geen gezellige ontspanning. Men wil daarin dan ook graag verbetering brengen en f. 49.000,-- is bij de hoofddirectie te Londen aangevraagd om de verschillende onderdeelen te verbeteren. Het telegram dienaangaand werd mij getoond. Het Surinamekamp is inderdaad veel aantrekkelijker en is zonder bewaking. De heer Troost is echter van meening, dat de Mij., welke erg gesteld is op haar Surinaamsche personeel, dat ijverig en netjes is, de huizen goed onderhoudt en aardig inricht en jaren aan de Mij. verbonden is, het recht heeft voor deze menschen meer te doen dan voor de anderen. Surinamers vechten niet en brengen geen vrouwen naar het kamp. De Venezolanen wel, zoodat bewaking - een der grootste klachten der Venezolanen - noodig is. Dit kon men echter niet aan den Venezolaanschen Consul of de Venezolaansche Regeering zeggen.

40. Alle Venezolanen genieten vrije geneeskundige behandeling en verpleging bij ziekte. Over de afgelopen maanden van dit jaar was het gemiddeld doktersbezoek van Venezolanen per maand 150. Het aantal te werkgestelde Venezolanen bedraagt \pm 130.

50. De loonen van Surinamers en Columbianen zijn inderdaad hooger dan die der Venezolanen. De Mij. meent echter dat zij nog steeds het recht heeft loon naar arbeid te geven en eerstgenoemden werken veel beter dan de laatsten, zoodat ze voor de C.P.I.M. minder waard zijn. Ook dit kon men niet aan de Venezolaansche autoriteiten zeggen.

Den volgenden middag bezocht ik, Consul Morrison. Deze deelde mij mede juist dien middag een onverwacht bezoek aan het Venezolanen-kamp te willen brengen; als ik zin had om mee te gaan kon ik mij zelve van een en ander overtuigen. Ik heb

dit

Waarom niet?
Heer Troost zei:
kan wel goed

Waarom niet?
Heer T. zegt:
kan wel goed

dit aanbod gaarne aangenomen. Om 5 uur vertrokken wij en bezochten eerst de woongelegenheden der getrouwde Venezolanen. Deze zijn inderdaad bedroevend. Elke woning bestaat uit 2 kamers. Allen hebben van kistenhout een klein, onhygienisch keukentje moeten bijbouwen. Bad- en toiletgelegenheid zijn niet afzonderlijk aan ieder huis gebouwd maar zijn gemeenschappelijk. Zij staan op een open ruimte, waaromheen een groot aantal kinderen spelen. Noch voor de hygiëne, noch voor de zedelijkheid is dit bevorderlijk. Deze gelegenheden hebben bovendien geen dak, zoodat bij regenweer de W.C.'s niet gebruikt kunnen worden. Ik sprak verschillende der huisvaders. Sommigen waren jarenlang bij de Mij., hadden 4 à 5 kinderen en woonden in deze 2-kamers woningen. Eén, die 17 jaar bij de Mij. was en 9 kinderen had, kreeg een dubbel huis, dus 4 kamers; nog geheel onvoldoende. De indruk, welke ik van het geheel ontving was dan ook weinig opwekkend. De vrijgezellen wonen met tweeën in een kamer. Deze kamers, welke op een lange rij naast elkaar zijn gebouwd, zijn dompig, zonder voldoende ventilatie en zonder eenige aantrekkelijkheid. De recreatie zaal is een dompig hok zonder attractie. Een koele drank was er niet te verkrijgen. Biljard, radio of ander amusement niet te vinden.

Vervolgens bezochten wij de eetzaal, waar juist het avondeten werd opgediend. Men kreeg dien middag boonensoep, rijst, aardappelen en een soort eierkoek. Ik heb, evenals Consul Morrison, van het geheele menu geproefd. Dit was inderdaad uitstekend en kan aan iedereen voorgezet worden. Ook de eetzaal zelve was netjes. De keuken was zindelijk, groote koelkasten, goed verzorgde voorraden en alles werd met de beste materialen bereid. Consul Morrison was het met mij eens dat op dit punt niets te klagen viel. Hij had alleen bezwaar, dat een gewapend man toezicht hield in de eetzaal; dit deed hem denken aan een gevangenis zooals hij ook bezwaar had tegen de bewaking van het Venezolaansche kemp.

Ten einde een en ander te kunnen vergelijken bezochten wij daarna, met toestemming van den Heer Inden der C.P.I.M., welke

inmiddels

I want to say
that
I was
in
the
kitchen

inmiddels was komen opdagen, het verblijf der Surinamers. Dit stak wel zeer gunstig af bij hetgeen te voren bezichtigd werd. De menschen wonen in aardige huizen, hebben allen minstens een zitkamer, twee slaapkamers, een aardige keuken en een klein tuintje. De recreatiezaal was vroolijk ingericht, er was een biljard, een piano op een verhooging, radio en een buffet waar naast limonade ook bier en whisky te krijgen was.

a
Onder het bezichtigen door had ik gelegenheid verschillende dingen van den Consul te hooren, waaruit wel eenige conclusies zijn te trekken. Allereerst kreeg ik den indruk dat niet zoozeer de naar voren gebrachte klachten de oorzaak waren van de ontevredenheid in de Venezolaansche kringen dan wel het feit, dat de oliemaatschappijen - want dit gold ook voor de Lago - zoo weinig Venezolaansche arbeiders employeerden. De Consul zeide dat Venezuela 25% Hollandsche krachten in de oliebedrijven in Maracaibo toestond; het minste wat Curacao kon doen was tenminste 10%. Dat beteekent voor de C.P.I.M. momenteel 700 arbeiders, terwijl er thans 130 zijn. Venezuela was in deze, meende de Consul, even als in alle andere zaken de olie betreffende, nog veel te toegevend. De oliemaatschappijen hadden zich o.e. verbonden op Curacao en Aruba geen nieuwbouw meer te verrichten maar nieuwbouw na den oorlog in Venezuela te doen. Hij was echter niet blind en zag, als ieder ander, dat er nog dagelijks gebouwd werd. Ik kon bij deze gesprekken, waarbij de Consul zeer heftig was, niet aan den indruk ontkomen, dat hij toch niet zoo'n groot vriend van Curacao is als waarvoor hij zich uitgeeft maar van deze zaak politiek voordeel wil trekken, wellicht om later thuis daarvan de vruchten te plukken. Bij het afscheid nemen zeide hij mij nog tot taak in Curacao gesteld te hebben deze Venezolaansche arbeiderskwestie, alsmede de loterijkwestie tot een goed einde te willen brengen. Over laatstgenoemde hoop ik Uwer Excellentie binnenkort voor te stellen te doen daar ik meen een oplossing daarvoor te hebben.

Ik vertrouw met vorenstaende Uwe Excellentie voldoende te hebben ingelicht. Ik zou Haar willen adviseeren bij de eerstvol-

gende

a/ves & z

Geadresseerde: Gouverneur Ons nummer: 8017 Datum: 9.10.1943 No. Vervolgblad: IV

gende gelegenheid deze zaak mondeling met de Directie te bespreken. Zoals gezegd, zijn gelden aangevraagd voor verbetering van het Venezolaansche kamp; er zou kunnen worden aangedrongen dat deze verbeteringen inderdaad spoedig plaats vinden. Ook over het tewerkstellen van meer Venezolanen zou gesproken kunnen worden.

Voor het geval Uwe Excellentie overweegt afschrift van mijn brief aan onzen Gezant te Caracas te zenden, sluit ik een extra copie in.

Het Hoofd van het Bureau voor Sociale en Economische Zaken,

DEPARTEMENT ACCOUNTANTSDIENST, SOCIALE - EN ECONOMISCHE ZAKEN.			
DAT. ONTV. OCT 20 1943		AG. NO.	
PAR	<i>[Handwritten initials]</i>		

[Handwritten signature]

Heer v. Bors

opkomen is uw overwegend beswaren heb begrepen en omstel, geloof ik dat de CPDM den een gesamt volkery heeft

^{VB/AG} inlicht. Maar inderdaad is het niet dat is
Het is niet kent.

[Handwritten signature]

Zien, het kan geloof ik geen kwaad den gezant afschrift van mijn brief te sturen, of dat van volkery is de CPDM partij. Leed Hfs Soera

[Handwritten signature]
19/10

gek. G S
OCT 20 1943
Volgn. 0017/8186

[Handwritten signature]
afg. ter uitr.